Partijgenoten, belangstellenden, iedereen die vandaag en morgen ons congres bijwoont,

In de congresagenda staat dat ik nu een ‘korte’ aanvaardingsspeech mag houden.

Ik wil bij wijze van geruststelling bij voorbaat duidelijk maken dat mijn interpretatie van het woord ‘kort’ een stuk rekkelijker is dan mijn interpretatie van de sociaal-democratische beginselen.

Ik vind het een grote eer hier vandaag te staan als de eerste rechtstreeks door de leden gekozen voorzitter van de Partij van de Arbeid.

Ik zeg dat trouwens in het besef dat ik eigenlijk de tweede ben.

Ruud Koole werd twee jaar geleden zonder ledenraadpleging herkozen, simpelweg omdat er geen tegenkandidaat was.

En was die er wel geweest, Ruud, dan had je ongetwijfeld glansrijk gewonnen. Bij je aantreden als voorzitter werd je door je fans op de schouders getild.

Bij je vertrek word je door de hele partij op handen gedragen.

Je wordt op dit congres nog uitgebreid in het zonnetje gezet, en we hebben morgen nog flink wat werk voor de boeg. Toch ik wil je nu alvast feliciteren met de wijze waarop je de PvdA de afgelopen drie jaar samen met Wouter hebt weten om te vormen van een in zichzelf gekeerde bestuurderspartij tot een moderne, democratische ledenpartij die weer met beide benen in de samenleving staat.

Voordat ik iets zeg over mijn ideeën voor de komende twee jaar wil ik een paar mensen bedanken.

In de eerste plaats mijn medekandidaten voor het voorzitterschap: Annemarie Goedmakers, Annemarie Hoogland en Hans Logtens.

Aan het begin van de campagne spraken we met elkaar af er een eerlijke, open strijd van te maken.

Dat is meer dan gelukt.

Er is pittig gediscussieerd, maar we hebben ook flink wat gelachen.

Daar mogen we met z’n vieren én als partij best trots op zijn.

Ik hoop dat we elkaar in de partij nog vaak zullen tegenkomen.

In de tweede plaats iedereen die deze eerste rechtstreekse voorzittersverkiezing tot een succes heeft gemaakt: het partijbestuur, het congrespresidium, de medewerkers van het partijbureau en de organisatoren van alle debatten en bijeenkomsten in het land, en vooral natuurlijk de 21.000 leden van de partij die hun stem hebben uitgebracht.

Tot slot iedereen die mij de afgelopen maanden met raad en daad heeft

bijgestaan:

mijn campagneleider,

Pieter-Paul Slikker;

de leden van mijn campagneteam;

iedereen die mij gevraagd en ongevraagd van advies heeft voorzien, en in

het bijzonder Dick Buursink;

mijn partijgenoten uit Flevoland;

en natuurlijk mijn familie, mijn vrienden en Annemiek.

Ik kom uit een politiek nest. Mijn ouders waren lid van de Politieke Partij Radicalen, de PPR. Mijn moeder was onderwijswethouder in Lelystad, mijn vader staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat in het kabinet-Den Uyl en ook toen al een warm pleitbezorger van gratis openbaar vervoer.

Toen de PPR begin jaren tachtig koos voor samenwerking met PSP en CPN stapten mijn ouders uit de partij.

Samenwerken met voormalig communisten, dat vonden ze niks.

Zeker mijn vader niet, die in de jaren zestig een deel van zijn studietijd in Polen had doorgebracht en niets moest hebben van 'het socialisme', een voor hem allesomvattend containerbegrip.

Zijn waardering voor Joop den Uyl was groot, maar van de 'rooien' in het algemeen moest ie niets hebben.

Dus toen prominente PPR-leden als Erik Jurgens, Gerrit-Jan van Oven en Ad Melkert de overstap maakten naar de PvdA, bleef hij teleurgesteld achter. Mijn moeder niet: die werd al snel lid van de PvdA.

En dan nu. Wellicht komt het door mijn uitverkiezing tot voorzitter van de PvdA. Waarschijnlijker is dat het recente pleidooi van onze Tweede Kamerfractie voor selectief gratis openbaar vervoer de doorslag heeft gegeven.

Feit is dat mijn vader zojuist op zijn 75ste lid is geworden van de Partij van de Arbeid, en vandaag zijn eerste PvdA-congres bijwoont. Welkom bij de 'rooien', papa, nu ben je er zelf ook een!

En laat ik meteen iedereen die het afgelopen jaar lid is geworden van de PvdA van harte welkom heten.

We zijn blij dat jullie er zijn, we hebben jullie hard nodig, we zijn benieuwd naar jullie ideeën en ervaringen, laat ons weten wat er binnen de partij moet veranderen om te zorgen dat jullie je hier thuis voelen.

Politieke partijen staan voor een enorme opgave. De individualisering van de samenleving, de alomtegenwoordigheid van de traditionele en nieuw media, en de ontideologisering van het politieke debat hebben geleid tot een uitholling van de rol van politieke partijen.

Vroeger - en dan heb ik het over zo'n twintig, dertig jaar geleden - werd het

debat over de inrichting van de samenleving nog op overzichtelijke wijze gevoerd: binnen en tussen politieke partijen, door een kleine, veelal hoog opgeleide elite.

Tegenwoordig is politiek van iedereen.

Het politieke debat vindt overal plaats: in de media, op internet, op straat, op het werk, op universiteiten en op scholen.

Oude zekerheden bieden geen houvast meer, nieuwe zekerheden dienen zich niet aan.

En maatschappelijke betrokkenheid uit zich allang niet meer alleen door het lidmaatschap van een politieke partij, vakbond of omroep, maar bijvoorbeeld ook door de zorg voor naasten, vrijwilligerswerk in een asielzoekerscentrum, het donateurschap van Amnesty International of het lidmaatschap van de dierenbescherming.

Daar is helemaal niets mis mee.

Maar het vraagt van ons wel een andere manier van politiek bedrijven.

De PvdA had dat in 2002 nog niet begrepen en werd door de kiezers genadeloos afgestraft.

Die dreun leidde eerst tot bezinning en daarna tot vernieuwing.

Nu, drie roerige jaren later, is de PvdA terug van weggeweest.

De besluitvorming binnen de partij is democratischer geworden, de leden hebben meer inspraak gekregen.

Er is een nieuw beginselmanifest, waarin de waarden en tradities van de sociaal-democratie in een modern jasje zijn gestoken.

De PvdA gaat het debat over maatschappelijke ‘brandende kwesties’ niet langer uit de weg.

Met de ‘meer rood op straat’-acties laten we zien dat de PvdA er niet alleen in verkiezingstijd is. Onze volksvertegenwoordigers gaan de wijken weer in. De beste tradities van het ‘wethouderssocialisme’ zijn in ere hersteld: praktische oplossingen voor maatschappelijke problemen. De partij blaakt van het zelfvertrouwen.

Daar kan het nieuwe partijbestuur de komende twee jaar verder op bouwen.

De leden meer ruimte, vertrouwen in mensen, de verbeelding weer aan de macht.

Dat was het motto van mijn campagne voor het voorzitterschap, dat zijn de thema’s waar ik de komende twee jaar mee aan de slag wil.

Meer ruimte voor leden, door leden stemrecht te geven op het congres. Niet iedereen die lid is, wil actief zijn. En niet iedereen die actief is, wil ook komen.

Maar wie wél wil komen moet die mogelijkheid ook krijgen.

Laten we kijken of het kan, en ik bedankt de afdelingen Utrecht en Rotterdam voor het intrekken van hun moties op dit punt.

Vertrouwen in mensen, door te kiezen voor een kort maar krachtig verkiezingsprogramma, dat ‘tijdens de rit’ en in gesprek met de samenleving wordt uitgewerkt, en niet zoals onder dit kabinet met de rug naar de samenleving toe.

“Een kort programma? Dat roepen wij al dertig jaar”, schamperde een zeer ervaren vergadertijger onlangs toen hij van dit plan hoorde.

Nou, Bart Tromp, want die was het, het verschil is dat we het nu ook echt gaan doen!

Vertrouwen in mensen, door beter te luisteren naar onze lokaal bestuurders.

Ik zal voorstellen dat we als partijbestuur voortaan niet meer alleen in Amsterdam vergaderen, maar bij toerbeurt in steden door het hele land.

En de verbeelding weer aan de macht, zodat politiek weer ergens over gaat. Politiek wordt vaak teruggebracht tot dikke nota's en kille cijfers.

We vergeten in de politiek soms om wie het gaat, en leggen ons te snel neer bij de weerbarstigheid van de praktijk van alledag.

Terwijl er juist behoefte is aan dromen en aspiraties, aan spannende vergezichten en radicale ideeën voor progressieve politiek.

Als kind heb ik vier jaar in twee van de armste landen ter wereld gewoond, Mali en Burkina Faso, toen beide militaire dictaturen.

Wat een ellende, wat een gebrek aan toekomstperspectief.

Bijna dertig jaar later staan die landen er nauwelijks beter voor.

Ik droom van een wereld waarin het voor de levenskansen van een kind niet uitmaakt of het in Afrika wordt geboren of in Nederland, in een villawijk of in een achterstandsbuurt.

Vandaag begint in Amsterdam in de RAI de Miljonair Fair. Waar welgestelde Nederlanders en buitenlanders zich onder het genot van champagne en kaviaar kunnen vergapen aan overbodige luxeproducten. Producten die vele malen meer kosten dan de verzamelde jaarinkomens van de mensen die vanavond, ook in Amsterdam, een beroep zullend doen op één van de voedselbanken waarvan er de laatste jaren in Nederland steeds meer opduiken.

Miljonair Fair? Hoezo fair?

Gelukkig zijn we als politieke partij bij machte er wat aan te doen.

Door armoede te bestrijden en iedereen mee te laten delen in de groeiende welvaart.

En door iedereen gelijke kansen te bieden voor later.

In Nederland, door alle kaarten te zetten op onderwijs en opvang voor de allerjongste kinderen, omdat in die eerste levensjaren de kansen van een kind worden bepaald.

En in de wereld, door de handelsbarrières te slechten waarmee het rijke Noorden het arme Zuiden nu nog onder de duim houdt. Met die drijfveren begin ik aan deze klus.

Terug naar de weerbarstigheid van de praktijk. Over drie maanden zijn er gemeenteraadsverkiezingen.

Vanaf nu is het alle hens aan dek.

Om de verliezen van 2002 goed te maken en daarmee recht te doen aan het vele goede werk dat de afgelopen jaren door onze volksvertegenwoordigers en bestuurders in steden en dorpen is verzet.

4

Maar ook om een duidelijk signaal af te geven aan dit rechts-conservatieve kabinet, dat het zo niet langer kan, en dat Nederland dit niet langer pikt. Ik wil bij deze alle in de zaal aanwezige lijsttrekkers, waarvan een groot aantal voor het eerst rechtstreeks door de leden is gekozen, uitnodigen het podium op te komen om aan heel Nederland te laten zien: samen staan we zoveel sterker.

Bedankt voor jullie vertrouwen.

5